

Driza proti Albánii – č. 33771/02

Rozsudek ze dne 13. 11. 2007

Článek 6

Článek 6-1

Přístup k soudu

Spravedlivé řízení

Dozorčí přezkum pravomocných rozsudků a nedostatek nestrannosti Nejvyššího soudu; nevykonání rozsudků a správních rozhodnutí o restituci majetku: porušení

Skutkový stav – Věc se týkala stěžovatele, jenž nebyl schopen dosáhnout výkonu rozhodnutí vydaných podle zákona o restituci majetku a vyrovnání z roku 1993 („majetkový zákon“) ohledně pozemků, které jeho předkům vyvlastnil bývalý komunistický režim.

Stěžovatel obdržel soudní příkaz, jímž bylo prohlášeno znárodnění majetku jeho otce za nezákonné a nařízena restituce. Vzhledem k tomu, že úřady nemohly stěžovateli vrátit původní majetek, přidělily mu rozhodnutím, jež bylo potvrzeno komisí pro restituce a náhrady, dva jiné pozemky. Stěžovatel se však tohoto vlastnictví nemohl ujmout, neboť pozemky byly v držbě třetích osob. Proti stěžovateli byla následně zahájena dvě řízení, v nichž byl zpochybněn jeho nárok na tyto pozemky. V prvním z nich byl jeho nárok na menší z obou pozemků zamítnut spojeným kolegiem Nejvyššího soudu poté, co uživatel pozemku uspěl s návrhem na přezkoumání pravomocného a závazného rozsudku správního oddělení Nejvyššího soudu, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí komise. V druhém řízení civilní oddělení Nejvyššího soudu potvrdilo příkaz okresního soudu, kterým bylo z důvodů překročení pravomoci v plném rozsahu zrušeno rozhodnutí komise. Stěžovateli byla přiznána peněžitá náhrada, která mu ale nebyla vyplacena.

Právní posouzení – článek 6 odst. 1: Stěžovatel namítal, že zrušení pravomocného rozsudku v rámci dozorčího přezkumu odporovalo zásadě právní jistoty, že spojené kolegium Nejvyššího soudu nebylo nestranné a že státní orgány nevykonaly pravomocné rozsudky.

(a) *Právní jistota*: Tím, že Nejvyšší soud povolil přezkum pravomocného rozsudku a umožnil zahájit paralelní řízení, anuloval celé předchozí soudní řízení ukončené pravomocným a vykonatelným soudním rozhodnutím, které představovalo překážku *rei judicatae*.

(b) *Nestrannost*: Řízení v rámci dozorčího přezkumu bylo zahájeno na návrh předsedy Nejvyššího soudu, který již v téže záležitosti vynesl rozsudek v neprospěch stěžovatele. Předseda byl rovněž členem sestavy Nejvyššího soudu, která návrh posuzovala a meritorně rozhodla o zrušení pravomocného rozsudku vydaného ve prospěch stěžovatele. Taková praxe byla neslučitelná se zásadou „subjektivní nestrannosti“, neboť nikdo nemůže působit zároveň jako žalobce i soudce. O objektivní nestrannosti spojeného kolegia Nejvyššího soudu bylo zřejmě rovněž možno pochybovat, neboť tři z jeho soudců, kteří již předtím ve věci rozhodovali, byli povoláni rozhodnout o připuštění přezkumu a následně ve věci samé. Další tři soudci pak měli rozhodovat o věci, na kterou již dříve vyjádřili svůj názor.

(c) *Nevykonání pravomocných rozsudků*: Problém nevykonávání pravomocných rozsudků ve věcech restituce majetku v Albánii zjevně přetrvával, bez ohledu na předchozí pokyny Soudu. Nepřijetím nezbytných opatření, jež by vedla ke splnění rozsudků Nejvyššího soudu, byla ustanovení článku 6 odst. 1 zbavena veškerých užitečných účinků.

Závěr: porušení (jednomyslně).